SPORCU-ÖĞRENCİ DEĞER ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE UYARLAMA
ÇALIŞMASI ⁽¹⁾THE STUDY ON THE ADAPTATION OF ATHLETE-STUDENT VALUES
SCALE INTO TURKISHGülten HERGÜNER¹, Ayşe ÖNAL², Sinem HERGÜNER³¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya / Türkiye² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor
Öğretmenliği, A.B.D. Sakarya / Türkiye³ Gazi Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Ankara / TürkiyeORCID ID: 0000-0002-3087-3684¹, 0000-0003-3786-6679², 0000-0003-3099-6307³

Öz: Bu çalışmanın amacı, Genç Sporcular Değer Ölçeği'ni Türk kültürüne uyarlamak, psikometrik özellikleri ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Araştırmanın örneklemini seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen toplam 266 ilkökul 4.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Ölçme aracının geçerliliği, Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulamalı Faktör Analizi ile gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı faktör analizinde öncelikle bütün maddeler arasında korelasyon matrisi incelenerek önemli oranda manidar korelasyonların olup olmadığına bakılmış ve faktör analizinin yapılabilmesine uygunluk gösterir nitelikte manidar ilişkilerin olduğu görülmüştür. Doğrulamalı faktör analizi sonucunda; RMSEA=.053, GFI=.91; CFI=.93; NFI=.92; $\chi^2/df=1.77$; AGFI=.91 olarak bulunmuş ve ölçeğin geçerliğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik düzeyi için hesaplanan Cronbach α değeri .82 olarak bulunmuştur. Yapılan analizler sonucunda uyarlaması yapılan Genç Sporcular Değer Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir ölçümler sağladığına yönelik kanıtlar toplanmıştır. Ölçek 18 maddeden ve dört alt boyuttan (Güvenilir Olmak, Dürüstlük ve Sağlıklı Olmaya Önem Vermek, Sorumluluk ve Centilmenlik, Saygı, Nezaket ve Dostluk) oluşmaktadır. Ölçeğin madde sayısının az olması, cevaplanmasının kolay, puanlanmasının pratikliği nedeni ile küçük ve genç sporcularda, ilkökul ve ortaokul öğrencilerinde bireysel değer içerikli araştırmalarda kullanılabilir olduğu belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 54, en düşük puan ise 18 olup ölçekten yüksek puanın alınması kişilerin değer gelişimi yönünden yüksek düzeye sahip olunduğu, düşük puanın alınması ise değer gelişimleri yönünden düşük düzeye sahip oldukları anlamına gelmektedir. Ölçeğin uyarlanmış başlığının da "Sporcu-Öğrenci Değer Ölçeği (SÖDÖ)" olarak adlandırılması uygun görülmüştür. Ayrıca ölçeğin yaygınlığının artırılması için farklı spor branşlarında, özel ve devlet okulu ve farklı yaş gruplarında, sporcuların ve öğrencilerin psiko-sosyal ve sosyo-kültürel konulu bireysel değer belirleme araştırmalarında kullanılabileceği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Sporcu/Öğrenci ve Bireysel Değerler

Abstract: The purpose of this study is to adapt Youth Sports Value Questionnaire into Turkish culture and examine its psychometric features with validity and reliability. The focus group of the study is comprised of 266 4th grade students at a primary school who were selected via convenient sampling method. Validity of the scale was carried out by Explanatory Factor Analysis and Confirmatory Factor Analysis. Correlation matrix among all the items was examined in explanatory factor analysis to see any significant correlation and significant relationship for executing factor analysis. CFA results showed compatibility statistics as RMSEA = .053, GFI = .91; CFI = .93; NFI = .92; $\chi^2/df = 1.77$; AGFI = .91. and validity of the scale was proven. Scale's Cronbach's α reliability index was found .82. Evidence regarding validity and reliability of Turkish form of Youth Sports Scale was present. The scale was comprised of 18 items and four sub-dimensions (Reliability, Honesty and Caring for Health, Responsibility and Fair Play, Respect, Kindness and Friendship). The fact that the scale consists of few items, is easy to answer and grade makes it practical to use it with small and young athletes and primary and secondary school students in studies regarding personal values. The highest score of the scale was 54 while the lowest score was 18. Scoring high on the scale meant that the participant had a high level of value development; whereas scoring low meant that the participant had low level of value development. The adapted title of the scale is "Athlete-Student Values Scale" (SÖDÖ). In order to increase the utility and prevalence of the scale, using it with different sports branches, state and private schools, age groups to define athletes' and students' personal values in psychosocial and sociocultural studies is recommended.

Key Words: Scale Adaptation, Validity, Reliability, Factor Analysis, Athlete/Student and Individual Values

Doi: 10.17363/SSTB.2018.28.2

- (1) **Sorumlu Yazar:** Gülten HERGÜNER, Sakarya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya / Türkiye, herguner@sakarya.edu.tr, **Geliş Tarihi / Received:** 30.06.2018, **Kabul Tarihi / Accepted:** 15.09.2018, **Makalenin Türü:** Type of article (Araştırma – Uygulama / Research -Application) **Çıkar Çatışması / Conflict of Interest:** Yok / None **Etik Kurul Raporu / Ethics Committee:** Yok / None

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Değerler ve değerler eğitimi konusu, son yıllarda özellikle eğitimcilerin ve tüm toplumların üzerinde önemle durduğu konulardan biri olmuştur. Bilinmektedir ki, değerlerden yoksun yetiştirilen nesiller tam anlamıyla eğitilmiş olmayacaktır.

Değer, günlük dilimizden, sosyal bilimlerin birçok alanına kadar kullanılagelen geniş bir kavramdır. Kullanım alanı oldukça geniş olan bu kavramla ilgili, birçok tanım yapılmıştır. Değer kelimesi günlük dilde, “bir şey için biçilen kıymet” şeklinde kullanılmaktadır (Aydın ve Gürler, 2014: 1). Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlükte ise değer; “Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymettir” (TDK, 2018).

Ulusoy ve Dilmaç değeri, “insanı insan yapan özelliklere sahip olan ve insanı diğer canlılardan ayıran temel özellikleri içinde barındıran ve insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünü” şeklinde tanımlamışlardır (Ulusoy ve Dilmaç, 2016: 16). Değerlerin, davranışlara kaynaklık ederek davranışları yargılamaya yarayan anlayışlar geliştirdiği söylenebilir (Ekşi ve Katılmış, 2011: 9).

Değerlerle ilgili birçok bilimsel çalışma yapan Schwartz, değerler teorisinde

(Schwartz, 1992, 1996, 2006, 2012) değerlerin, birçok teorisyenin yazılarında üstü kapalı olan altı ana özelliğini belirten bir fikri benimsemektedir. Bu özellikler şunlardır:

- 1). Değerler ve inançlar duygular ile birbirinden ayrılmaz şekilde bağlantılıdır. Değerler harekete geçirildiğinde, hislerle iç içe geçerler.
- 2). Değerler, eylemi güdüleyen arzu edilen hedefler anlamına gelmektedir. Sosyal düzen, adalet ve yardımseverlik kendileri için önemli bir değer olan insanlar bu hedeflerin peşinden gitmeye güdülenirler.
- 3). Değerler belirli eylemler ve durumlardan üstündür.
- 4). Değerler standart ya da kriter işlevi görürler. Değerler, eylemlerin, politikaların, insanların ve olayların seçimi ya da değerlendirilmesine rehberlik ederler.
- 5). Değerler, birbirleriyle ilgili olan önemlerine göre sıralanır. İnsanların değerleri önem sırasına göre sıralanır ve bu da onları birey olarak tanımlar.
- 6). Birden fazla değerın göreceli önemi eylemlere de rehberlik yapmaktadır. Herhangi bir tutum ya da davranışın tipik olarak birden fazla değer için çıkarımı vardır. Değerler, bağlamla ilgili olduklarında ve eylemi gerçekleştiren kişi için önem arz ettiklerinde eylemi etkilerler (Schwartz, 1992: 1-65; 1996: 119-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

144; Schwartz, 2006: 929-968; Schwartz, 2012: 1-20).

Tozlu, değerler bir açıdan her ne kadar toplumları birbirinden uzaklaştırırsa bile insanlığın birbirleriyle paylaştıkları özelliklerin kaynağını oluşturması bakımından birleştirici bir güç olarak karşımıza çıktığını ifade etmiştir. Kısacası toplumun sahip olduğu değerler toplumları birbirlerinden farklı kılabilirken, evrensel değerler ise tüm insanlığı bir arada tutup birleştirici bir rol oynamaktadır (Tozlu, 1992: 52-53).

Değerler aynı zamanda, tutumların, ideolojilerin, ahlaki yargılar ve bir takım davranışların belirleyicisi olarak düşünülmektedir (İmamoğlu, Karakitapoğlu ve Aygün, 1999: 1-22). Buradan hareketle, toplumun oluşumunu sağlayan temel taşlardan birinin değerler olduğu söylenebilir ve değerler ancak eğitimle yeni nesillere aktarılır. Böylece toplumun devamlılığı da sağlanmış olur (Aydın ve Gürler, 2014: 2).

Temel insani değerlere sahip bireyleri yetiştirmek aile, toplum ve okulun başlıca görevleri arasındadır (Ekşi, 2003: 79-96). Sinanoğlu'na göre eğitimin birinci amacı kendisi, toplumu, halkı ve milleti için değer yaratacak bireyler yetiştirmektir (Sinanoğlu, 2002: 101).

Okullarda geniş bir kavram olarak karşımıza çıkan değerler, duyuşsal alanın önemli bir parçasıdır (Saygılı, 2015: 4; Aydın ve

Gürler, 2014: 6). Geniş bir yelpazeye sahip olan değerler “sevgi, saygı, bir arada yaşama, toplumun değer yargılarını benimseme ve yaşatma, ahlak, kişilik geliştirme, olumlu karakter oluşturma” gibi yaygın konular olarak yayılabilir ve değer eğitiminin parçası olarak değerlendirilebilir (Saygılı, 2015: 4). Zaten değerler eğitiminde amaç karakterli, ahlaklı, kişilik sahibi ve dürüst bireyler yetiştirmek (Bacanlı, 1999: 19) ve onların sağlıklı ve dengeli gelişimine katkı sağlamaktır (MEB, 2017: 8). Değer eğitiminin kendine özgü bir karakteristiği vardır. Okul hayatı boyunca çeşitli derslerde öğrenilen bilgilerin birçoğu etkisini yitirip zamanla unutulabilirken, değerlerle ilgili öğrenilenler yaşam boyu önem ve etkisini devam ettirirler (Aydın ve Gürler, 2014: 16).

Gelecek nesillerimize gerek toplumsal, gerekse evrensel değerleri öğretirken kullanılabilecek yöntemlerden biri de oyun yoluyla öğretimdir. Literatürde oyunun birçok tanımı ve sınıflandırılmasının bulunduğunu görmek mümkündür. Bu tanımların birinde Hazar oyunu; “genellikle eğitim amacı taşıyan, çeşitli sportif figürlerin veya mücadele esasına dayanan egzersizlerin oyunlaştırılmış şeklidir” olarak ifade etmiştir (Hazar, 1997: 11).

Eğitsel oyunlar bireylerin fiziksel, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine yaptıkları olumlu katkılar bakımından ülkemizde, okul öncesi eğitiminin, ilköğretim kademesindeki oyun ve fiziki

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

etkinlikler dersinin, ortaokul ve lise kademesindeki beden eğitimi ve spor derslerinin de vazgeçilmez unsurlarını oluşturmaktadırlar. İyi planlanan ve yönetilen beden eğitimi ve spor derslerinde ve oyunlarda öğrenciler, kurallara uymayı, başkalarına saygı duymayı, hak yememeyi ve hakkını savunmayı, dürüst olmayı, işbirliği yapmayı, yardımsever olmayı, kazanma ve kaybetme durumlarında duygularını kontrol edebilmeyi vb. birçok sosyal ve ahlaki davranışları öğrenirler. Bu bakımdan, öğretim programlarının duyuşsal alanlarında yer alan değerlerin öğrencilere aktarılmasında beden eğitimi, fiziksel etkinlikler, spor ve oyunların çok önemli katkılar sağladığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Nitekim bu derslerin öğretim programının genel çerçevesinde “adalet, arkadaşlık, eşitlik, paylaşma, sevgi, duyarlılık, güven, sabır, sorumluluk, çalışkanlık, dürüstlük, saygı, vatanseverlik, yardımseverlik, dostluk, estetik, özgürlük, öz denetim” değerleri öne çıkmakta ve öğrencilere aktarılması hedeflenmektedir (MEB, 2017: 9; MEB, 2018: 5).

Tüm bu değerlerin öğrencilere ne kadar aktarıldığını anlamak için, uygun bir değerlendirme yöntem ve ölçme aracının da bulunması gerekmektedir. Dünya çapında beden eğitimi, spor ve değerler ile ilgili birçok araştırmanın yapıldığı (Meakin, 1982; Lee ve Williams, 1989; Lee, 1993; Lee ve Cockman, 1995; Lee, Whitehead ve Balchin, 2000; Behets ve Ver-

gauwen, 2004; Frogozo, 2006; Lee, Whitehead ve Ntoumanis, 2007; Gao, Lee ve Harrison, 2008; Tomik, Olex-Zarychta ve Mynarski 2012; Yli-Piipari, Jaakkola, Liukkonen ve Nurmi, 2013), Türkiye’de ise bu konu ile ilgili çalışmalar bulunmasına rağmen (Akandere, Baştuğ ve Güler, 2009; Yalız, 2011; Öztürk-Kuter ve Kuter, 2012; Yıldız ve Güven, 2013; Doğan, 2015; Görgüt, 2015; Gündüz, Aktepe, Uzunoğlu ve Gündüz, 2017) yeterli olmadığı ve beden eğitimi, fiziksel etkinlik, spor ve eğitsel oyunların değerler üzerindeki etkisini ölçebilen ve araştıran daha fazla çalışma yapılmasının gerekli olduğu görülmektedir. Bu nedenle ölçeğin uyarlama çalışmasının ilköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin oyun ve fiziksel etkinlik dersi kapsamında yapılmasının uygun olduğu düşünülmüştür.

Bu çalışma, Lee, Whitehead ve Balchin (2000: 307-326) tarafından geliştirilen, Frogozo (2006) tarafından modifiye edilen “Genç Sporcular Değer Ölçeği (Youth Sports Value Questionnaire-YSVQ)”nin yeniden Türkçe uyarlamasının (geçerlik, güvenirlik ve faktör analizi) yapılarak, yeni bilimsel araştırmalarda kullanılabilecek bir ölçek kazandırılması bakımından önemli görülmüştür.

YÖNTEM

Araştırma bir ölçek uyarlama çalışmasıdır. Bu bölümde ölçeğin çalışma grubu, uyarla-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ma, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara İli'nin Etimesgut ilçesinde yer alan ilkokulda öğrenim gören toplam 266 ilkokul 4. sınıf öğrencisi [115 erkek (%43) ve 151 kız (%57) öğrenci] oluşturmakta olup uygulama oyun ve fiziki etkinlikler dersinde yapılmıştır. Örneklem seçimi, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme (convenient sampling) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Uygun örnekleme yöntemi zaman, para ve işgücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2016: 92).

Ölçeğin Uyarlanması

Araştırmada, Lee, Whitehead ve Balchin (2000: 307-326) tarafından geliştirilen ve Frogozo (2006) tarafından modifiye edilen “Youth Sports Value Questionnaire” (Genç Sporcular Değer Ölçeği) kullanılmıştır. Ölçek (YSVQ), spor etkinliklerine katılan genç sporcuların davranışlarına yön veren değer sistemlerini tanımlamak amacıyla geliştirilmiştir. YSVQ, adil olma, arkadaşlık, sevecenlik, uyum, dürüstlük, anlaşmayı devam ettirme, eğlenme, sağlık ve fitness, sadakat ve kişisel başarı gibi bazı temel değerleri ölçmek için yedili likert tipi şeklinde hazırlanmıştır.

Ölçek, 23 maddeden oluşmaktadır. Orijinal YSVQ, spordaki değer davranışlarını değerlendirebilme özelliğinde olmasına rağmen, Frogozo (2006) tarafından birkaç sebepten dolayı tercih edilmemiştir. Bunlardan ilki, YSVQ İngiltere’de geliştirildiği için İngiliz dili ve terminolojisinin kullanılmasıdır. Frogozo, çeşitli ifadeleri Amerikan İngilizcesi terminolojisine çevirmiştir. Ayrıca değerleri azaltmış ve Karakter Maddeleri Koalisyonu (Character Counts! Coalition) programında benimsenen altı karakter bileşenine göre düzenlemiştir. Bu değerler, dürüstlük, saygı, sorumluluk, adil olma, yardımseverlik ve vatandaşlıktır. Frogozo tarafından modifiye edilen ölçek, her bir karakter bileşeni için üç maddeyi içeren toplam 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması daha önce Yalız (2011) tarafından yapılmış fakat ölçek uyarlama çalışmasında ölçeğin geçerliliği için sadece uzman görüşü alınarak kapsam geçerliliğine bakılmıştır. Ancak bu ölçek uyarlama çalışmasında daha detaylı analizlerin; dilsel eşdeğerlik, yapı geçerliği (açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi) ve madde analizlerinin (madde ayırt ediciliği vb.) de yapılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bu sebepten dolayı ölçeğin yeniden Türkçe uyarlama çalışmasının yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmada, küçük ve genç Türk sporcularının yanı sıra devlet ve özel okullardaki öğrencilerin bireysel değerlerine yönelik psiko-sosyal ve

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

sosyo-kültürel içerikli bilimsel araştırmalarında da kullanılabilmesi için Frogozo (2006) tarafından modifiye edilen “Genç Sporcular Değer Ölçeği” (YSVQ) nin Türkçeye uyarlanması yeniden yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe’ye uyarlama çalışmaları için ilk önce gerekli izinler alınmıştır (Sakarya üniversitesi etik kurulundan, ölçeğin uygulaması için öncelikle ölçeği modifiye eden ve en son şekliyle tezinde kullanmış olan Frogozo’dan, uygulamanın yapıldığı Ankara valiliğinden, Ankara il/ilçe milli eğitim müdürlüğünden, okul idaresi ve rehberlik biriminden ve velilerden). Daha sonra Ölçek araştırmacılar tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir. Çeviri-geri çeviri şeklinde iki aşamalı yapılmıştır. Daha sonra her iki çevirinin uzmanlık alanı İngilizce olan dört eğitimciden ölçeğin İngilizce-Türkçe ifade edilmesinin uygunluğu konusunda görüş alınarak kontrolleri yapıp en uygun ifadeler seçilerek Türkçe form oluşturulmuştur. Ardından ulusal, yerel ve kültürel özellikler dikkate alınarak iki Türk dili uzmanı tarafından Türkçe formu anlam ve dil açısından incelenmiş olup önerilen düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca ölçme ve değerlendirme uzman görüşleriyle birlikte üç beden eğitimi ve spor alan uzmanının görüşleri ve onayı ile ölçek uygulanmak üzere hazır hale getirilmiştir.

Frogozo (2006)’nın modifiye ölçeğinin incelenmesinden sonra yapılan ilk revizyon çalışmasında, ölçekteki her bir maddenin de-

ğerlendirilmesinde kullanılan 7’li likert tipi seçeneğin çocuklarda kafa karışıklığı oluşturabileceği ve hislerini tam yansıtamayacakları düşünülerek, çalışma aracının küçük ve genç sporcular, ilkokul ve ortaokul öğrencileri için daha uygulanabilir ve anlaşılabilir olması amacıyla revizyon yapılarak seçenek sayısı 3’e düşürülmüştür. Şöyle ki; Ölçekte her maddeyi değerlendirmek için; Çok önemli (3), Biraz önemli (2), Önemli değil (1) ifadeleri yer almıştır. Bu revizyon eğitim bilimleri ve rehberlik uzmanları görüşleriyle de desteklenmiştir.

Ölçekte yüksek puan alınması değer gelişimi yönünden yüksek düzeye sahip olduğu, düşük puan alınması ise değer gelişimi yönünden düşük düzeye sahip olduğu anlamına gelmektedir. Yapı geçerliği ve güvenirlik çalışmaları için ölçek okulun rehber öğretmeni eşliğinde oyun ve fiziki etkinlikler ders saatinde sınıflarda araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Ölçekler çocuklara dağıtıldıktan sonra yönergelerin anlaşıldığından emin olmak için kısa sözlü bir tekrar yapılmıştır. Çocuklara ölçeği tamamlamaları için yaklaşık 10 dakika verilmiştir. Ölçeklerin tamamlanmasından sonra çocuklardan bunları öğretmen masasına ters çevirerek koymaları istenmiştir.

Ölçeklerden elde edilen verilere öncelikle yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde ölçekte yer alacak maddelerin belirlenmesin-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz - Ağustos - Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

de maddelerin yük değerinin en az .30, maddelerin tek bir faktörde yer alması ve iki faktörde yer alan faktörler arasında ise en az .10 fark olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca önemli faktör sayısının belirlenmesinde faktör öz değerinin 1'den büyük olmasına ve açıklanan toplam varyansın oranına bakılır (Büyüköztürk, 2015:135).

Açımlayıcı faktör analizinden elde edilen madde-faktör yapısının doğrulayıcı faktör analizi ile model uyumu test edilmiştir. Ölçeğin faktörleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde Pearson korelasyon katsayıları kullanılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin analizinde, madde toplam korelasyonuna dayalı ve %27'lik alt-üst grup ortalamaları farkına (t testi) dayalı madde analizi teknikleri kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini kestirmek için, iç tutarlılık ve testi yarılama yöntemleri kullanılmıştır. İç tutarlılık yöntemiyle güvenilirliğin belirlenmesinde Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20 paket programı, doğrulayıcı faktör analizi için Lisrel 8.7 paket programı kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde model-veri uyğunluğunu belirten ve istatistiklerden en sık kullanılan ki-kare (χ^2), χ^2/sd , RMSEA, RMR, GFI ve AGFI değerleri incelenmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu kısımda, 18 madde olarak hazırlanan ölçme aracının 266 ilkokul 4.sınıf öğrencisine

uygulanmasının ardından elde edilen veriler sonucunda geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Geçerlik Çalışması

Açımlayıcı faktör analizi (Temel bileşenler analizi): Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için, *Açımlayıcı faktör analizi (AFA)* uygulanmadan önce maddeler arasındaki ilişkileri belirten korelasyon matrisi incelenmiştir. Önemli oranda anlamlı korelasyonların olup olmadığına bakılmış ve verinin faktör analizinin yapılabilmesine uygunluk gösterdiği, anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür. Buna göre verilerin temel bileşenler faktör analizine uygun olup olmadığı KMO katsayısı ve Bartlett Sphericity testi ile değerlendirilmiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) gözlenen korelasyon katsayılarının büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayılarının büyüklüğünü karşılaştıran bir indekstir ve faktör analizinde incelenmesi gerekmektedir. KMO oranının .60'tan büyük olması, veri setinin Temel Bileşenler Analizi için uygunluğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2015: 136). Yapılan test sonucunda KMO değerinin .865 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Bartlett testine göre p değeri .01'den küçük olduğu için değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğu görülmüştür ($\chi^2= 1255,796$; $sd=105$; $p=.00$). Bu sonuçlar incelendiğinde KMO değerinin yüksek (.865) ve Bartlett testinin anlamlı çıkması ($p< .01$)

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

verilerin Temel Bileşenler Analizine uygun olduğunu göstermiştir.

266 ilkokul 4.sınıf öğrencisinden toplanan verilerle gerçekleştirilen uygulamanın sonucunda yapılan Temel Bileşenler Analizinin sonuçları Tablo 1’ de görülmektedir. Faktör desenini ortaya koymak amacıyla faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi; döndürme yöntemi olarak da dik döndürmen yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) seçilmiştir. Temel Bileşenler Analizi sonuçları ölçeğin dört boyutlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin “Güvenilir Olmak” faktörü ile ilgili üç madde yer almakta ve maddelerin faktör yük değerleri .453 ile .698 arasında değişmektedir. Bu faktör toplam varyansın %7,68’ini açıklamaktadır. İkinci faktör ise “Dürüstlük ve Sağlıklı Olmaya Önem Vermek” olup bu faktörle ilgili dört madde yer almakta ve maddelerin faktör yük

değerleri .508 ile .775 arasında değişmekte ayrıca toplam varyansın %10.15’ini açıklamaktadır. Üçüncü faktör ise “Sorumluluk ve Centilmenlik” olup bu faktörle ilgili beş madde yer almakta ve maddelerin faktör yük değerleri .421 ile .656 arasında değişmekte ayrıca toplam varyansın %11.42’ini açıklamaktadır. Dördüncü faktör ise “Saygı, Nezaket ve Dostluk” olup bu faktörle ilgili altı madde yer almakta ve maddelerin faktör yük değerleri .463 ile .714 arasında değişmekte ayrıca toplam varyansın %23.33’ ünü açıklamaktadır. Buna göre, dört faktörün açıkladıkları varyans miktarı %52,58 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonunda elde edilen varyans oranları ne kadar yüksekse, ölçeğin faktör yapısı da o kadar güçlü olmaktadır. Ancak sosyal bilimlerde yapılan analizlerde %40 ile %60 arasında değişen varyans oranları yeterli kabul edilmektedir (Tavşancıl, 2010).

Tablo 1. Ölçeğin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

Alt boyutlar	Maddeler	Faktör yükleri
GÜVENLİR OLMA	1. Takım/sınıf arkadaşlarının sana güvenebilmesi senin için ne kadar önemlidir?	.698
	5. Oyunu ya da yarışmayı bozmayacağın konusunda arkadaşlarına güven vermen senin için ne kadar önemlidir?	.577
	11. Oyunlarda iyi olabilmen için takım/sınıf arkadaşlarının sana yardımcı olacağına güvenmen senin için ne kadar önemlidir?	.453

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

DÜRÜSTLÜK VE SAĞLIKLI OLMAYA ÖNEM VERMEK	2- Kurallara aykırı hareket ettiğinde bunu kabul etmen senin için ne kadar önemlidir?	.775
	3. Her zaman doğruyu söylemen senin için ne kadar önemlidir?	.693
	6. Her zaman dürüst olmaya çalışman senin için ne kadar önemlidir?	.651
	15. Günlük hayatındaki fiziksel aktiviteleri rahatça yapabilmen (formda, zinde olman) için sağlıklı beslenmen ve egzersizlerini tam olarak yapman senin için ne kadar önemlidir?	.508
SORUMLULUK VE CENİLMEMLİK	4- Oyunu kurallarına göre oynama sorumluluğu göstermen senin için ne kadar önemlidir?	.656
	9- Takım/sınıf arkadaşlarının zayıf yönlerini kabul ederek oyunun sorumluluğunu yüklenmen senin için ne kadar önemlidir?	.616
	13. Oyunlarda her zaman elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışman senin için ne kadar önemlidir?	.546
	7. Müsabaka ya da oyunlarda, rakibin de olsa iyi oynayanı, kazananı takdir ve tebrik etme sorumluluğuna sahip olman senin için ne kadar önemlidir?	.531
	16. Antrenörünün/öğretmeninin komutlarını doğru olarak uygulaman senin için ne kadar önemlidir?	.421
SAYGI, NEZAKET VE DOSTLUK	8- Takım/sınıf arkadaşlarına ve diğer oyunculara eşit derecede saygı göstermen senin için ne kadar önemlidir?	.714
	12- Arkadaşlarına karşı kibar (nazik) olman senin için ne kadar önemlidir?	.683
	14- Öfkeni kontrol etmen senin için ne kadar önemlidir?	.616
	17. Takım/sınıf arkadaşlarını önemseyerek onları cesaretlendirmen senin için ne kadar önemlidir?	.554
	10- Takım/sınıf arkadaşlarına saygı duyarak onlara yardım etmen senin için ne kadar önemlidir?	.512
	18. Beden eğitimi öğretmenine/antrenörüne gösterdiğin saygıyı ebeveynlerine ve diğer öğretmenlerine de göstermen senin için ne kadar önemlidir?	.463

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Doğrulayıcı Faktör Analizi: Araştırmada ilk olarak yapı geçerliliği, açımlayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Sonrasında ise doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilerek elde edilen yapı test edilmiştir. Alan yazında AFA ve DFA ile ilgili ölçümlerde tek ya da iki ayrı örneklemin kullanıldığı görülmektedir. Worthington ve Whittaker (2006) aynı örnek-

lem üzerinde AFA ve DFA yapmanın amprik olarak verinin yapısının ortaya konulmasını sağlayacağını belirtmektedirler. Bu doğrultuda araştırmada 266 öğrenciden elde edilen veriler üzerinde DFA uygulanmıştır. Kurulan modelin doğrulayıcı faktör analizi ile çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda görülmektedir.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Hesaplanan χ^2/df oranının 3 ten küçük olması, GFI ve AGFI değerlerinin .90 dan yüksek

olması model veri uyumunu göstermektedir (Jöreskog ve Sörbom, 1993: 156-158). 18

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

maddenin dört farklı alt faktöre ilişkin bağıntıları üzerine kurulu model uyum indekslerine göre yüksek değerler elde edilmiştir. Madde-faktör bağıntısını gösteren faktör yüklerinin hepsinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < .05$). Bu analizde hesaplanan uyum istatistikleri RMSEA= .053, GFI= .91; CFI= .93; NFI= .92; $\chi^2/df=1.77$; AGFI= .91 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre elde edilen madde-faktör bağıntılarının istatistiksel sınaması gerçekleştirilmiştir.

Yakınsak ve Iraksak Geçerlik

Ölçeğin yakınsak ve iraksak geçerliliği için Fornell ve Larcker (1981)'in önerdiği meto-

doloji kullanılmıştır. Bu metodolojiye göre ölçeğin yakınsaklık geçerliliğinin sağlanabilmesi için değişkenlere ait ortalama açıklanan varyans (AVE) değerlerinin 0.50'nin üzerinde; bileşik güvenirlik değerlerinin (CR) ise 0.70'in üzerinde olması gerekmektedir. (Tablo 2). Yapısal geçerlilik ile ilgili kesin bir karar verebilmek için, bu boyutların ıraksaklık geçerliliği tespit edilmiştir. Buna göre, bir faktöre ait ortalama açıklanan varyans değerinin (AVE) karekökünün, bu faktörün diğer faktörlerle olan korelasyon değerlerinden büyük olması iraksak geçerlilik için yeterlidir.

Tablo 2. Ölçeğin Yakınsak ve Iraksak Değerleri

Alt Faktörler	AVE	CR	Iraksaklık
Güv. Olmak	.69	.76	.83
Dür. ve Sağ. Olmaya Önem Vermek	.62	.80	.78
Sorumluluk ve Centilmenlik	.67	.79	.81
Saygı, Nezaket ve Doştluk	.64	.82	.80

Tablo 2'de görüldüğü üzere araştırma ölçeğinde yer alan tüm değişkenlerin bileşik güvenirlik değerleri (CR) 0.70 değerinin üzerindedir. Yine aynı şekilde ortalama açıklanan varyans değerleri (AVE) kritik değer olan 0.50'nin üstündedir. Dolayısıyla üç değişken içinde yakınsaklık geçerliliği kriterleri sağlanmaktadır. Ayrıca analiz sonucunda elde

edilen bulgulara göre modeldeki boyutların ayrı yapılar olduğu ve iraksak geçerliliğinin sağlandığı görülmektedir.

Madde Analizi: Ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .446 ile .712 arasında bulunması ölçekteki maddelerin aynı davranışı ölçmeye yönelik olduğu anlamına

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

gelmektedir. Ayrıca toplam puanlara göre belirlenmiş %27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki farklara ilişkin t değerlerinin ise -11.43 ($p < .01$) ile -3.12 ($p < .01$) arasında sıralandığı görülmüştür. Bu analiz sonucuna göre %27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki farklara ilişkin t değerlerinin anlamlı olması ölçeğin bireyleri iyi derecede ayırt etti-

ği anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, 2015: 183).

Ölçeğin Faktörleri Arasındaki Korelasyon Değerleri

Ölçeğin faktörleri arasındaki korelasyonlara Pearson momentler çarpım korelasyonu ile bakılmıştır.

Tablo 3. Faktörler Arası Korelasyon Değerleri

	(1)	(2)	(3)	(4)	Toplam Ölçek
Güvenilir Olmak (1)	1				
Dürüstlük ve Sağlıklı Olmaya Önem Vermek (2)	.583**	1			
Sorumluluk ve Centilmenlik (3)	.472**	.421**	1		
Saygı, Nezaket ve Doşluk (4)	.456**	.492**	.402**	1	
Toplam Ölçek	.685**	.684**	.635**	.758**	1

** $p < .01$, * $p < .05$

Tablo 3 incelendiğinde ölçeğin toplam puanı ile faktör puanları arasındaki korelasyonların .402 ile .758 arasında değiştiği ve .01 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. İncelenen değişkenler arasındaki korelasyonlar .85 değerini aşmadığından çoklu doğrusal bağlantıdan söz edilememektedir (Kline, 2011: 362). Bu bulgular ölçeğin faktörleri arasında ilişki ve uyumluluğun orta düzeyde olduğunu ortaya koyacak niteliktedir.

Güvenirlilik Çalışması

Ölçeğin güvenirliğinin belirlenmesi amacı ile Cronbach's α güvenirlik katsayısı ve test yarılama korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Uygulanan ölçeğin, Cronbach's α güvenirlik katsayısı .82, test yarılama korelasyon katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Alt ölçeklere ait güvenirlik katsayıları aşağıda Tablo 4'te verilmiştir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 4. Ölçeğin Güvenirlik Katsayı Değerleri

Alt Faktörler	Cronbach's α	Test Yarılama
Güvenilir Olmak	.78	-
Dürüstlük ve Sağlıklı Olmaya Önem Vermek	.80	-
Sorumluluk ve Centilmenlik	.78	-
Saygı, Nezaket ve Doştluk	.84	-
Toplam Ölçek	.82	.85

SONUÇ

Oyun, fiziksel etkinlikler ve spor, beden eğitiminin bileşenlerini oluşturmaktadır. Spor, beden eğitiminin içerisinde amaç değil araç olarak kullanılmaktadır. Ancak her ne kadar yapılan etkinlikler benzerlik gösterse de çoğunlukla bu aktivitelerin farklı amaçları hedeflediği de olur. Özellikle spordaki amacın beden eğitime göre daha çok başarı odaklı olduğu bilinmektedir. Bu durum değerler açısından incelendiğinde, beden eğitiminin daha çok evrensel değerleri kazandırdığı söylenebilir. Aralarında amaçlar ve değerler bakımından ufak farklılıklar bulunsa da tüm bu bileşenler beden eğitiminin ayrılmaz parçaları olduğu için bu ölçek uyarlama çalışması hem küçük yaştaki sporculara hem de Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersi alan öğrencilere yönelik düzenlenmiştir.

Genç Sporcular Değer Ölçeği' ni Türk kültürüne uyarlamasını amaçlayan bu çalışmada ayrıca ölçeğin psikometrik özellikleri de incelenmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması daha

önce Yalız (2011) tarafından yapılmış fakat ölçek uyarlama çalışmasında ölçeğin geçerliği için sadece uzman görüşü alınarak kapsam geçerliğine bakılmıştır. Ölçek uyarlama çalışmalarında dilsel eşdeğerlik, yapı geçerliği (açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi) ve madde analizlerinin (madde ayırt ediciliği vb.) yapılmadığı görülmüştür. Kùltürler arasında fark olabileceğinden orijinal ölçekteki maddelerin belirlenmiş boyutlarla eşleşmediği görülmüştür. Bu sebepten dolayı bu uyarlanan ölçekteki maddeler, Türk kültürüne uyacak şekilde yeniden boyutlandırılmıştır. Orijinal ölçekte 9 boyut var iken, Frogozo (2006) tarafından modifiye edilen ölçekte 6 boyut, bu çalışmada ise boyut sayısı 4' e inmiştir.

Araştırmanın verileri, uygun örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 266 ilkokul 4.sınıf öğrencisinden elde edilmiş ve veri analizinde madde-toplam test korelasyon katsayıları, güvenilirlik için Cronbach α iç tutarlık katsayısı kullanılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi so-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

nucunda ölçeğin orijinal boyutlarından farklı bir yapı elde edilmiştir. Frogozo tarafından modifiye edilen ölçekte, her bir alt faktörde (dürüstlük, saygı, sorumluluk, adil olma, yardımseverlik ve vatandaşlık) üç maddeyi içeren toplam 18 madde yer alırken, bu çalışma sonucunda ortaya çıkan ölçekte ise yine 18 madde yer almış olup, dört tane değer bildirilen alt faktör (güvenilir olmak, dürüstlük ve sağlıklı olmaya önem vermek, sorumluluk ve centilmenlik, saygı, nezaket ve dostluk) ortaya çıkmıştır. Oluşturulan bu yapının doğrulayıcı faktör analizi sonucunda; uyum indeksi değerleri RMSEA= .053, GFI = .91; CFI= .93; NFI =.92; χ^2/df =1.77; AGFI= .91 olarak bulunmuş ve yapı geçerliğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliğine ilişkin kanıt olarak değerlendirilen madde-toplam puan korelasyon katsayıları incelenmiş ve bu katsayıların .446 ile .712 aralığında değiştiği görülmüştür. Tüm ölçeğin güvenilirlik düzeyi için hesaplanan Cronbach α =0,82 iken boyutların Cronbach α değerleri .78 ile .84 arasında hesaplanmıştır.

Ölçeğin puanlaması toplam puan üzerinden ya da her bir değer için toplam puanlarına göre yapılabilir. Bu nedenle ölçekten alınabilecek en yüksek puan 54 iken, en düşük puan ise 18’ dir. Ölçekte yüksek puan alınması değer gelişimi yönünden yüksek düzeye sahip olduğu, düşük puan alınması ise değer gelişimi yönünden düşük düzeye sahip olduğu

anlamına gelmektedir. Ayrıca bireylerin ölçekten aldıkları puanlara göre değer gelişimi düzeyleri düşük – orta ve yüksek olacak şekilde kategori edilebilir (18-24 arası düşük, 25-29 arası orta, 30-54 arası yüksek). Yapılan analizler sonucunda uyarlaması yapılan Genç Sporcu Değer Ölçeğinin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir ölçümler sağladığına yönelik kanıtlar toplanmıştır. Bu bağlamda ölçeğin madde sayısının az oluşması, cevaplanmasının kolay, puanlanmasının pratikliği nedeni ile küçük ve genç sporcularda, ilköğretim ve ortaokul öğrencilerinde bireysel değer içerikli araştırmalarda kullanılabilir olduğu ortaya konmuştur. Ölçeğin uyarlanmış başlığının da “Sporcu-Öğrenci Değer Ölçeği (SÖDÖ)” olarak adlandırılması uygun görülmüştür. Elde edilen bulgular ile ölçeğin sahip olduğu yapının Türk kültürüne uygunluğu belirlenmiştir. Ölçeğin kullanılabilirliğinin ve yaygınlığının artırılması amacıyla farklı spor branşlarında, özel ve devlet okullarında, farklı yaş gruplarında, sporcuların ve öğrencilerin psiko-sosyal ve sosyo-kültürel konulu bireysel değer belirleme araştırmalarında kullanılabilirliği önerilmiştir.

KAYNAKÇA

AKANDERE, M., BAŞTUĞ, G., GÜLER, E.D., (2009). Orta Öğretim Kurumlarında Spora Katılımın Çocuğun Ahlaki Gelişimine Etkisi. Niğde Üniversitesi

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,
3 (1): 59-68

AYDIN, M.Z., GÜRLER, Ş.A., (2014). Okul-
da Değerler Eğitimi (4. Basım). Ankara:
Nobel Yayıncılık

BACANLI, H., (1999). Duyuşsal Davranış
Eğitimi. Ankara: Nobel Yayınları

BEHETS, D., VERGAUWEN, L., (2004).
Value Orientations of Elementary and
Secondary Physical Education Teach-
ers in Flanders. *Research Quarterly for
Exercise and Sport*, 75(2): 156-164

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., (2002). Sosyal Bilim-
ler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik,
Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları
ve Yorum. Ankara: Pegem Yayınları

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., (2015). Sosyal Bilim-
ler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik,
Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları
ve Yorum. (21. Baskı) Ankara: Pegem
Yayınları

**BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ-ÇAKMAK, E.,
AKGÜN, Ö.E., KARADENİZ, Ş. DE-
MİREL, F., (2016).** Bilimsel Araştırma
Yöntemleri. (22. Basım) Ankara: Pegem
Akademi

DOĞAN, İ., (2015). Beden Eğitimi Dersinin
Öğrenciye Kazandırdığı Değerlerin Çe-
şitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.

Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim
Bilimleri Enstitüsü, Ankara

EKŞİ, H., (2003). Temel İnsani Değerlerin
Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karak-
ter Eğitimi Programları. Değerler Eğitimi
Dergisi, 1 (1): 79-96

EKŞİ, H., KATILMIŞ, A., (2011). Karakter
Eğitimi El Kitabı (1. Baskı). Ankara: No-
bel Yayıncılık

FORNELL, C., LARCKER, D., (1981).
Evaluating Structural Equation Models
with Unobservable Variables and Measu-
rement Error, *Journal of Marketing Rese-
arch*, (18): 39-50

FROGOZO, N.L., (2006). The Effects of A
Sports Builds Character with an Empha-
sis of Character Education. Master The-
sis, California State University, Depart-
ment of Recreation and Leisure Studies,
LongBeach

**GAO, Z., LEE, A.M., HARRISON, L.,
(2008).** Understanding Students' Moti-
vationin Sportand Physical Education:
Fromthe Expectancy-Value Model and
Self-Efficacy Theory Perspectives. Na-
tional Association for Kinesiology and
Physical Education in Higher Education,
60(2): 236-254

GÖRGÜT, İ., (2015). Ortaokullarda Görev
Yapan Beden Eğitimi ve Diğer Branş Öğ-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

retmenlerinin Ahlak, Karakter ve Değerler Eğitimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

GÜNDÜZ, M., AKTEPE, V., UZUNOĞLU, H., GÜNDÜZ, D.D., (2017). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklara Eğitsel Oyunlar Yoluyla Kazandırılan Değerler. MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1): 62-70

HAZAR, M. (1997). Beden Eğitimi ve Spor da Oyunla Eğitim (2. Baskı). Ankara: Tıbbi Yayinevi.

İMAMOĞLU, E., KARAKİTAPOĞLU, O., AYGÜN, Z., (1999). 1970'lerden 1990'lara Değerler: Üniversite Düzeyinde Gözlenen Zaman, Kuşak ve Cinsiyet Farkları. Türk Psikoloji Dergisi, 14(44): 1-22

JÖRESKOG, K.G., SÖRBOM, D., (1993). LISREL 8: Structur Alequation Modeling with the SIMPLIS Command Language. Hills Dale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers

KLİNE, R.B., (2011). Principles and Practice of Structural Equation Modeling, 3rd Edition, The Guilford Press, New York

LEE, M.J., (1993). Moral Development and Children's Sporting Values. Development all Issues in Children's Sport and Physical Education. J. Whitehead (Edi-

tor), s. 30-42. Bedford: Institute for the Study of Children in Sport

LEE, M.J., COCKMAN, M.J., (1995). Values in Children's Sport. Spontaneously Expressed Values Among Young Athletes. International Rewiev for the Sociology of Sport, (30): 337-352

LEE, M.J., WILLIAMS, V., (1989). Attitudes Towards Professional Fouls in Youth Soccer. Sportand Leisure, (1): 27-28

LEE, M.J., WHITEHEAD, J., NTOUMANIS, N., (2007). Development of the Attitudesto Moral Decision-making in Youth Sport Questionnaire (AMDYSQ). Psychology of Sportand Exercise, 8(3): 369-392

LEE, M.J., WHITEHEAD, J., BALCHİN, N., (2000). The Measurement of Values in Sport: Development of the Youth Sport Values Questionnaire. Journal of Sportand Exercise Psychology, 22(4): 307-326

MEAKİN, D.C., (1982). Moral Values and Physical Education. Physical Education Review, 5(1): 62-82

ÖZTÜRK-KUTER, F., KUTER, M., (2012). Beden Eğitimi ve Spor Yoluyla Değerler Eğitimi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama, 3(6): 75-94

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz - Ağustos - Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

SAYGILI, G., (2015). Değerlerin Tanımı, Özellikleri ve Sınıflandırılması. Değerler Eğitimi. M. Gündüz (Editör). (1. Baskı), Ankara: Akademi Yayıncılık, s.1-17

SCHWARTZ, S.H., (1992). Universals in the Content and Structure of Values: Theory and Empirical Tests in 20 Countries. In M. Zanna (Ed.), Advances in Experimental Social Psychology, New York: Academic Press, Vol. (25): 1-65

SCHWARTZ, S.H., (1996). Value Priorities and Behavior: Applying a Theory of Integrated Value Systems. In C. Seligman, J. M. Olson, & M. P. Zanna (Eds.), The Psychology of Values: The Ontario Symposium, (Hillsdale, NJ: Erlbaum, (8): 119-144

SCHWARTZ, S.H., (2006). Les Valeurs de Base de la Personne: Théorie, Mesures et Applications. Revue Française de Sociologie, 47(4): 929-968

SCHWARTZ, S.H., (2012). An Overview of The Schwartz Theory of Basic Values. Online Readings in Psychology and Culture, 2(1): 1-20

SİNANOĞLU, O., (2002). Hedef Türkiye. İstanbul: Otopsi Yayınları

TAVŞANCIL, E., (2010). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (2017). Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı 06.07.2018 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145-BEDEN%20EGITIMI%20VE%20SPOR%20OGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf> adresinden erişilmiştir

TDK (2018). Değer Güncel Türkçe Sözlük 22.03.2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=DE%C4%9EER adresinden erişilmiştir

TOMİK, R., OLEX-ZARYCHTA, D., MYNARSKI, W., (2012). Social Values Of Sport Participation and Their Significance For Youth Attitudes Towards Physical Education and Sport. Studies in Physical Culture and Tourism, 19(2): 99-104

TOZLU, N., (1992). Eğitim Problemlerimiz Üzerine Düşünceler. YYÜ Eğitim Fakültesi, Van

ULUSOY, K., DİLMAÇ, B., (2016). Değerler Eğitimi. (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları

WORTHINGTON, R., WHITTAKER, T., (2006). Scale Development Research: A

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Content Analysis and Recommendations for Best Practices. Counseling Psychologist, (34): 806-838

Ölçme Aracının Geliştirilmesi. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 4(11): 28-42

YALIZ, D., (2011). Beden Eğitimi Dersi Kapsamındaki Fiziksel Etkinlik Oyunlarının İlköğretim Öğrencilerinin Karakter Gelişimleri Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir

YLİ-PIİPARİ, S., JAAKKOLA, T., LIUK-KONEN, J., NURMI, J.E., (2013). The Effect Of Physical Education Students' Beliefs and Values On Their Physical Activity: A Growth Mixture Modelling Approach. International Journal of Sportand Exercise Psychology, 11(1): 70-86

YILDIZ, Ö., GÜVEN, Ö., (2013). Beden Eğitimi Dersi Öğrenci Değer Yönelimi

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

The purpose of this study is to adapt Youth Sports Value Questionnaire into Turkish culture and examine its psychometric features with validity and reliability. The focus group of the study is comprised of 266 [115 male (43%) and 151 female (57%)] 4th grade students who study at a primary school in Etimesgut, Ankara. The implication is carried out in game and physical activity classes. Sampling of the study is convenient sampling method which is one of the random sampling methods. “Youth Sports Value Questionnaire” which was developed by Lee, Whitehead and Balchin (200: 307-326) and modified by Frogozo (2006) is used as a tool in the study. The scale (YSVQ) was developed with the purpose to define the value systems which direct the behavior of young athletes participating in sports activities. YSVQ was prepared as a 7-point Likert scale to measure certain basic values such as fairness, friendship, kindness, compatibility, keeping promises, fun, health, and fitness, loyalty and personal achievement. Although the original YSVQ was able to assess the values in sports, Frogozo (2006) did not prefer to include that feature for certain reasons. The first reason for that was because YSVQ was developed in England, it included British terminology. Frogozo changed some statements into American English. Additionally, Frogozo reduced the values and edited them according to the six components of character adopted in Character Counts! Coalition. These values are honesty, respect, responsibility, fairness, helpfulness and citizenship. The scale which was modified by Frogozo is comprised of 18 items which includes three items for each character component. Turkish adaptation of the scale was done by Yalız (2011); however, in the adaptation process, only an expert was consulted for the validity of the scale and content validity was considered. Nevertheless, more detailed analysis such as linguistic equivalence, construct validity (explanatory factor analysis and confirmatory factor analysis) and item analyses (item discrimination) were carried out. Therefore, the need for the scale to be readapted into Turkish was inevitable. In this study, “Youth Sports Value Questionnaire” (YSVQ) modified by Frogozo (2006) was readapted into Turkish to be able to use it with the personal values of students at private schools (as well as state schools) in scientific studies with psychosocial and sociocultural content. Necessary permission was taken in the process of adapting the scale into Turkish (from Sakarya University ethics committee, from Frogozo, who modified the scale and used its latest form in his/her study, from governorship of Ankara, where the study was conducted, from Ankara provincial directorate of national education, school management, school counseling service and parents). Next, the scale was translated into Turkish by the researchers. The translation was carried out

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

as translation-back translation. Then, both translations were examined by four educators whose area of expertise was English in terms of suitability of the scale in English-Turkish. Finally, the most suitable terms were selected and the Turkish form was constructed. Subsequently, the scale was examined by two Turkish language experts considering the local and cultural features in terms of meaning and language and recommended editing was done. Additionally, the scale was prepared to be used with opinions and consent of assessment and evaluation expert and three physical education and sports experts. In the first revision step of Frogozo's (2006) modified scale, 7-point Likert type was reduced into 3 points considering that it would confuse the children and prevent them from expressing their feelings completely and making the tool of the study more applicable and understandable for small and young athletes, primary and secondary school students. Namely, every item in the scale included 3 (very important), 2 (somewhat important) and 1 (not important) statements. This revision was supported by pedagogues and guidance specialist opinions. High score on the scale means that the participant has a high level of value development; whereas low score means that the participant has a low level of value development. Regarding the validity of the scale, analysis results show that the scale is four-dimensional. The scale's "Being Reliable" factor included three items and factor load values change between .453 and .698. This factor explains 7,68% of the total variance. The second factor is "Honesty and Care for Health" and there are four items regarding this factor. Factor load values of the items change between .508 and .775 and explains 10. 15% of the total variance. Third factor is "Responsibility and Fair play" and there are five items regarding this factor. Factor load values of the items changed between .421 and .656 and also explains 11.42% of the total variance. Fourth factor is "Respect, Kindness and Friendship" and there are six items related to this factor. Factor load values of the items change between .463 and .714 and explains 23.33% of the total variance. According to this, total variance explained by these four factors was calculated as 52,58%. DFA results showed compatibility statistics as RMSEA = .053, GFI = .91; CFI= .93; NFI= .92; χ^2/df =1.77; AGFI= .91. Statistical testing of item-factor relations was done according to these results. Cronbach's α reliability index and split halves correlation index were calculated in order to determine the scale's reliability. The scale's Cronbach's α reliability index was found .82; and split halves correlation index was found .85. α reliability index of the scale's sub-dimensions are found; reliability, .78; honesty and care for health, .80; responsibility and fair play, .78; respect, kindness and friendship, .78. These values show that the scale is highly reliable. As a result of these analyses, evidences regarding the reliability and validity of Turkish form of Youth Sports Value Questionnaire were gathered. In this context, the

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

July - August - September Issue: 28 Summer Term Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Temmuz – Ağustos – Eylül Sayı: 28 Yaz Dönemi Yıl: 2018

ID:403 K:394

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

fact that the scale consists of few items, is easy to answer and grade makes it practical to use it with small and young athletes and primary and secondary school students in studies regarding personal value. The adapted title of the scale is “Athlete-Student Values Scale” (SÖDÖ). The results showed that the scale is suitable for Turkish culture. In order to increase the utility and prevalence of the scale, using it with different sports branches, state and private schools, age groups to define athletes’ and students’ personal values in psychosocial and sociocultural studies is recommended.